

Stanisław KOZIEJ

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I SYSTEM OBRONNY PAŃSTWA

**CZ.1. PODSTAWY
I ŚRODOWISKO
bezpieczeństwa**

**www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)**

LITERATURA PODSTAWOWA

- 1) **Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, BBN, Warszawa 2014;**
<http://www.bbn.gov.pl/ftp/SBN%20RP.pdf>
- 2) **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, 1997;**
http://koziej.pl/wp-content/uploads/2015/07/konstytucja_rzeczypospolitej_polskiej.pdf
- 3) **Ustawy o powszechnym obowiązku obrony oraz o stanach nadzwyczajnych (o stanie klęski żywiołowej, o stanie wyjątkowym i o stanie wojennym)**
- 4) **Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego, BBN, Warszawa 2013:** <http://www.spbn.gov.pl/>
- 5) **Koncepcja obronna Rzeczypospolitej Polskiej, MON, Warszawa 2017;**
http://www.mon.gov.pl/d/pliki/dokumenty/rozne/2017/06/korp_web_13_06_2017.pdf
- 6) **Podstawy bezpieczeństwa narodowego (państwa), red. naukowa J. Pawłowski, ASzWoj, Warszawa 2017**

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- 1) **S. Koziej: Rozważania o bezpieczeństwie. O bezpieczeństwie narodowym Polski w latach 2010-2015 w wystąpieniach i referatach szefa BBN, Oficyna Wyd. Uczelni Łazarskiego, Warszawa 2016;**
http://www.lazarski.pl/fileadmin/user_upload/oficyna/O_bezpieczenstwie_narodowym_Polski_okladka.pdf
- 2) **S. Koziej, Rozmowy o bezpieczeństwie. O bezpieczeństwie narodowym Polski w latach 2010-2015 w wywiadach i komentarzach szefa BBN, Oficyna Wyd. Uczelni Łazarskiego, Warszawa 2016;**
http://www.lazarski.pl/fileadmin/user_upload/oficyna/ksiazki/Rozmowy_o_bezpieczenstwie_Koziej.pdf
- 3) **S. Koziej, Studia o bezpieczeństwie. O bezpieczeństwie narodowym i międzynarodowym w latach 2010 – 2015 w publikacjach i analizach szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Oficyna Wydawnicza Uczelni Łazarskiego, Warszawa 2017**
- 4) **S. Koziej, MINI-ESEJ O OBRONIE. Jak bronić Polski?**
<http://koziej.pl/wp-content/uploads/2018/01/Esej-o-obronie10.01.pdf>
- 5) **S. Koziej – materiały dydaktyczne i bieżące publikacje na stronie www.koziej.pl**

**PODSTAWY
BEZPIECZEŃSTWA,
W TYM OBRONNOŚCI**

Polityka?

- **Polityka jako sztuka rządzenia**
- **Polityka jako sprawy publiczne**
- **Polityka jako kompromis i konsensus**
- **Polityka jako władza i dystrybucja zasobów**

Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo to teoria i praktyka zapewniania egzystencji (przetrwania) danego podmiotu w niepewnym środowisku, przy zachowaniu przezeń swobody realizacji własnych interesów.

Polityka bezpieczeństwa państwa

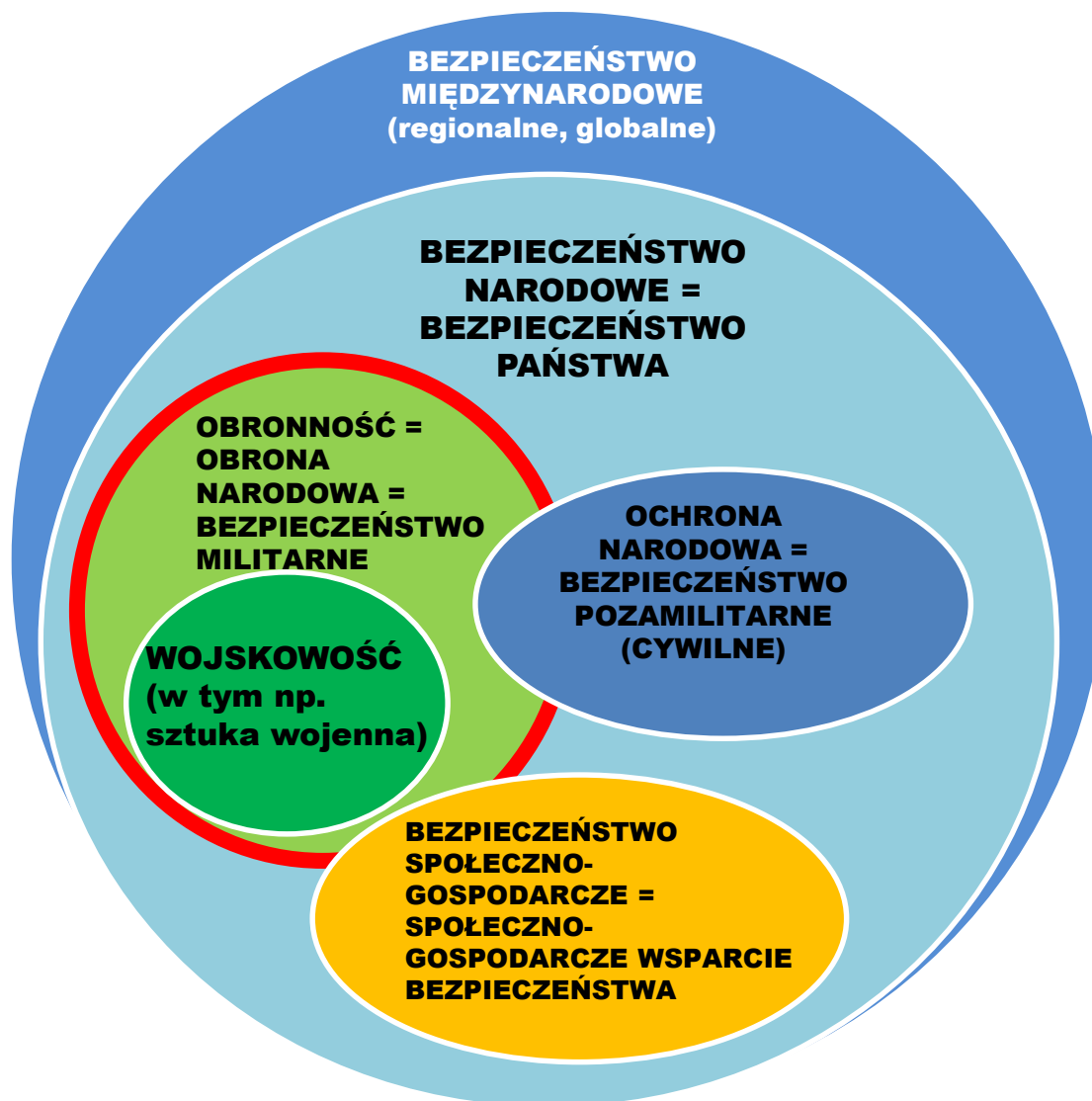
Działalność władz publicznych na rzecz zapewniania bezpieczeństwa państwa, jego obywateli i ich organizacji w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym poprzez wykorzystywanie szans, podejmowanie wyzwań, redukowanie ryzyk oraz przeciwdziałanie zagrożeniom.

Pojęcie bezpieczeństwa

- **Bezpieczeństwo w sensie statycznym - jako stan braku zagrożeń dla podmiotu, stan spokoju, pewności (stan obiektywny i subiektywny: uświadomiony i nieuświadomiony)**
- **Bezpieczeństwo w sensie dynamicznym (działanie podmiotu na rzecz bezpieczeństwa) – jako proces osiągnięcia i utrzymywania stanu braku zagrożeń i swobody działania**

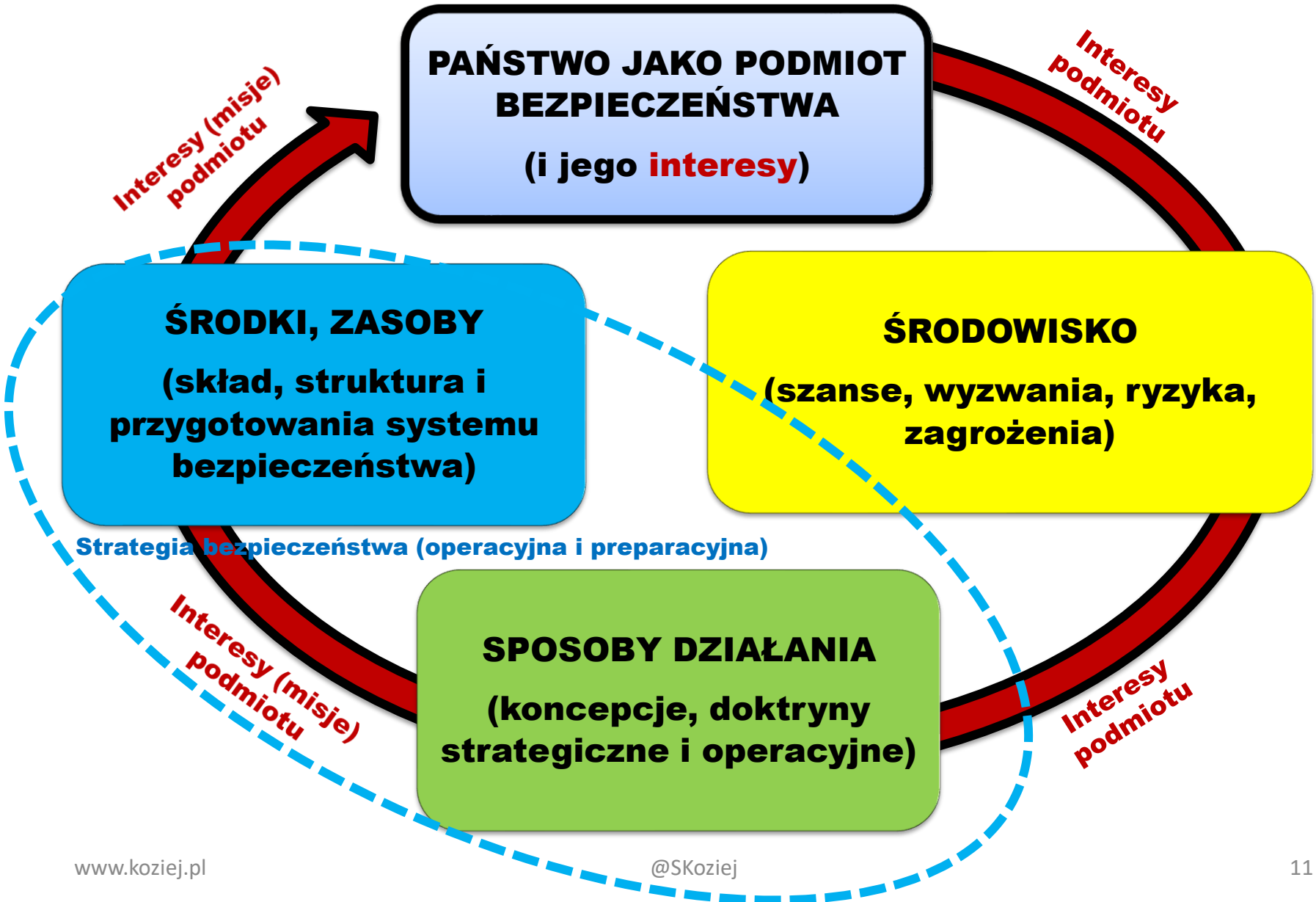
OBRONNOŚĆ (OBRONA NARODOWA) NA TLE TYPOLOGII BEZPIECZEŃSTWA POLITYCZNEGO

Kluczowe kategorie pojęciowe

- **interesy (narodowe), misje organizacji oraz wynikające z nich cele,**
- **środowisko (warunki) - szanse, wyzwania, ryzyka, zagrożenia,**
- **konceptcje - zasady i sposoby działań,**
- **systemy bezpieczeństwa (OBRONNOŚCI) – zasoby podmiotu wydzielone do realizacji przyjętych koncepcji, odpowiednio do tych zadań zorganizowane i przygotowane.**

BEZPIECZEŃSTWO JAKO PROCES

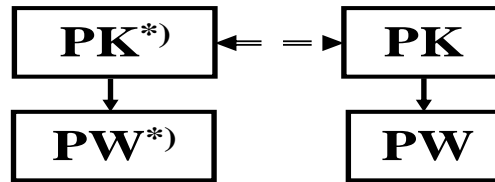

Systemy bezpieczeństwa międzynarodowego

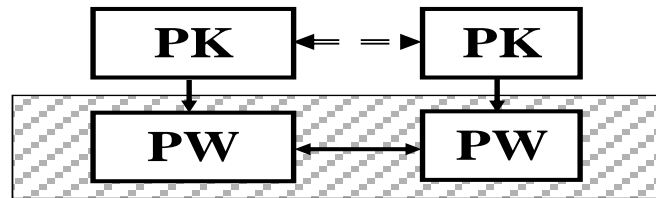
- **Porozumienia** - są “miękkimi” systemami bezpieczeństwa, ustanawiają pewne zasady współdziałania autonomicznych (oddzielnych) podmiotów w dziedzinie bezpieczeństwa
- **Koalicje** są bardziej zorganizowanymi systemami bezpieczeństwa i obejmują nie tylko współdziałanie na poziomie kierownictw podmiotów, ale także tworzenie wspólnych sił wykonawczych
- Najwyższą formą systemów bezpieczeństwa są współcześnie **sojusze**. W sojuszach istnieją nie tylko wspólne siły wykonawcze, ale także wspólne kierownictwa odpowiedzialne za bezpieczeństwo sojuszników.

SYSTEMY WSPÓLNEGO BEZPIECZEŃSTWA

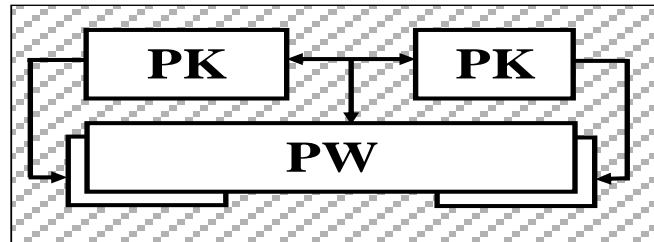
a) porozumienia

b) koalicje

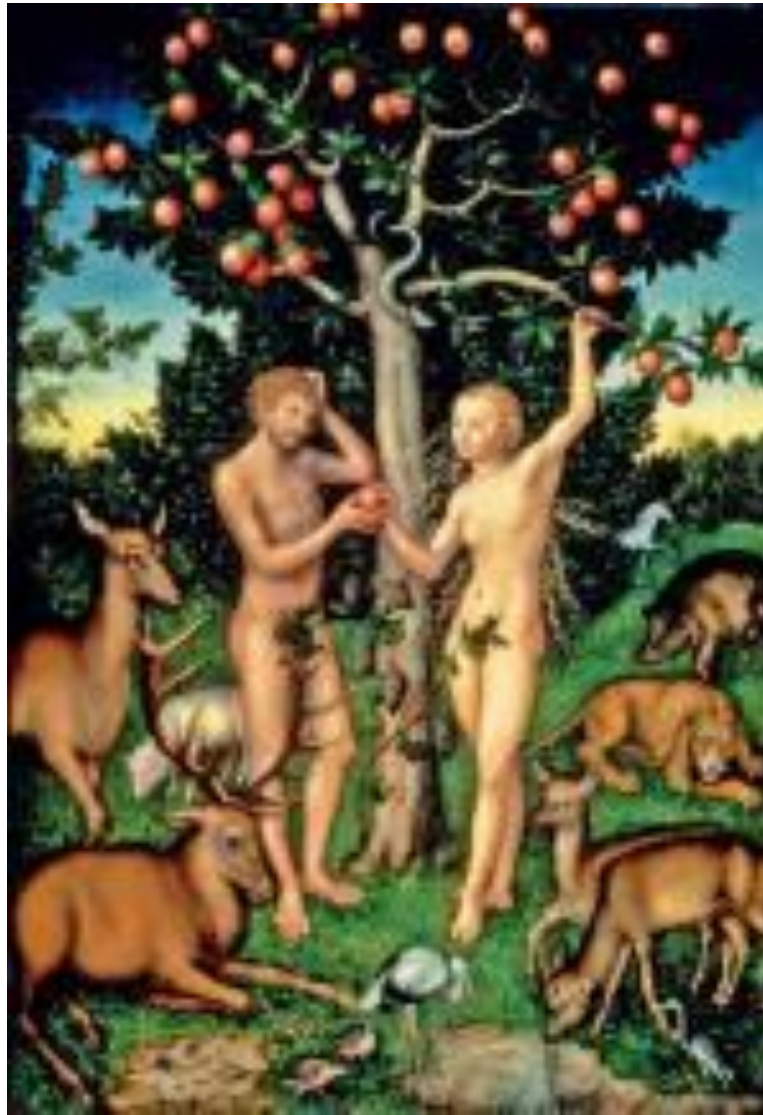
c) sojusze

*) PK - podsystemy kierowania
PW - podsystemy wykonawcze

EWOLUCJA

BEZPIECZEŃSTWA

Źródło: Bridgeman Art Library: „Adam i Ewa”, obraz Lucasa Cranacha Starszego, 1526

Geneza bezpieczeństwa

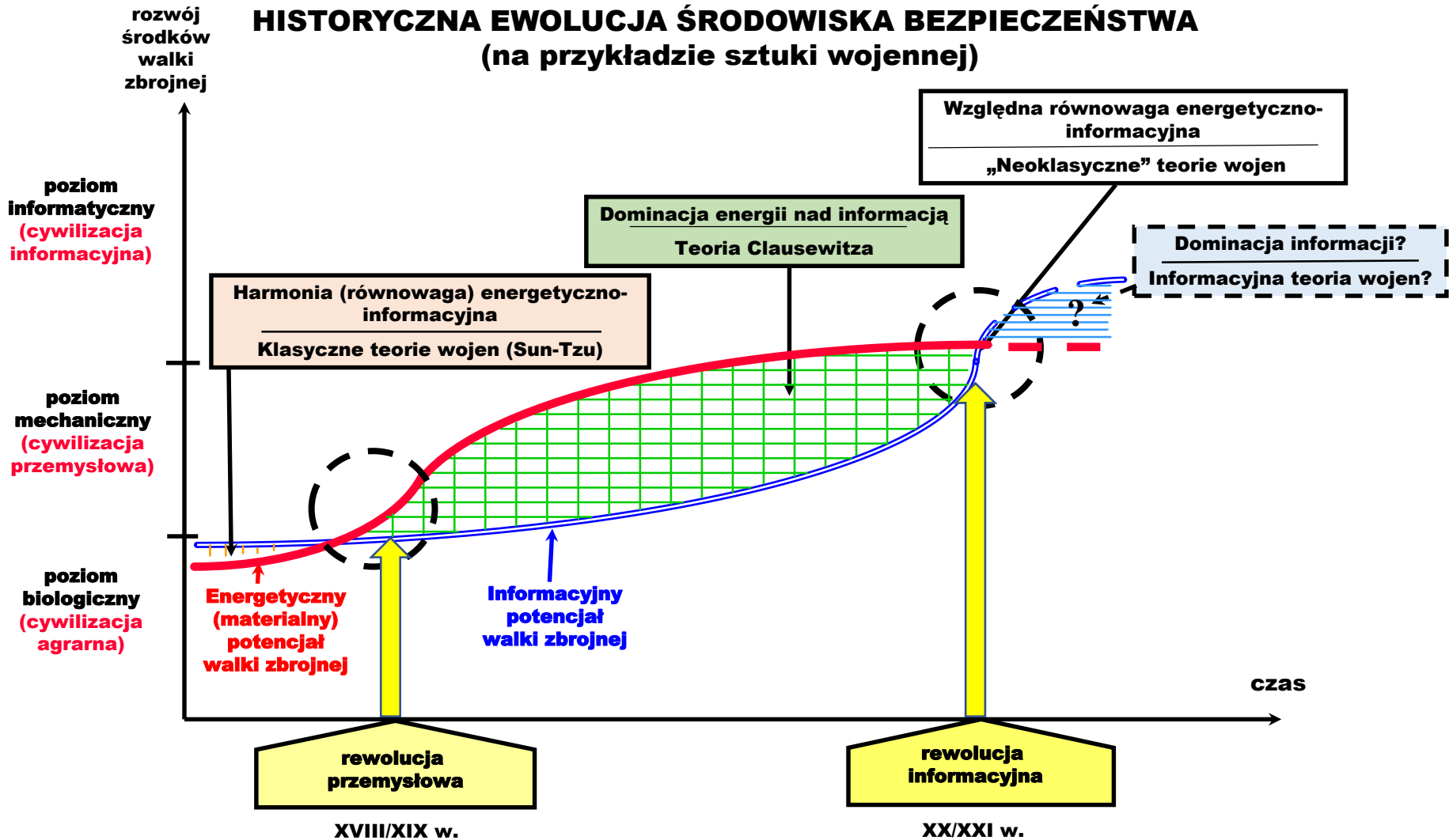
- **Historia bezpieczeństwa jest tak długa, jak długa jest historia ludzkości**
- **Biblijny raj - Adam i Ewa** (nie uświadomiony interes, brak celu, są wyzwania i zagrożenia - brak koncepcji i systemu bezpieczeństwa)
- **Kain i Abel** (błędnie zdefiniowany interes i cel oraz błędna koncepcja bezpieczeństwa, wraz z jej wykonaniem)
- **Potop biblijny - Noe** (dobrze określony interes i cel, prawidłowa koncepcja i skuteczny system bezpieczeństwa w postaci arki)

Ewolucja uwarunkowań bezpieczeństwa

- **Koncepcja fal cywilizacyjnych (Toffler)**
- **Materialny (energetyczny) i niematerialny (informacyjny) wymiar bezpieczeństwa**
- **Epoka **agrarna** - równowaga energetyczno-informacyjna na poziomie biologicznym**
- **Epoka **industrialna** - dominacja energii**
- **Epoka **informacyjna** - zmierzanie do równowagi energetyczno-informacyjnej**

HISTORYCZNA EWOLUCJA ŚRODOWISKA BEZPIECZEŃSTWA (na przykładzie sztuki wojennej)

STRATEGIE BEZPIECZEŃSTWA

Istota strategii

Strategia – świadomie ustalony i przyjęty sposób (metoda) ustanawiania i osiągnięcia celów przez dany podmiot

a) *w wąskim znaczeniu: ... przy użyciu siły*

b) *w pierwotnym, jeszcze węższym znaczeniu: ... przy użyciu siły zbrojnej*

Geneza strategii

- ***Strategia (grec.)*** – dowodzenie siłami zbrojnymi sprawowane przez naczelnego (najwyższego) dowódcę (***strategos – grec.***)
- ***Strategia: przygotowanie i wykorzystanie bitwy dla celów wojny***
- ***Taktyka: uszykowanie na polu walki, prowadzenie bitwy***

Ewolucja strategii

- **Strategia **wojskowa**** – sposób użycia sił zbrojnych jako całości dla celów wojny
- **Strategia **wojenna**** – sposób użycia zasobów danego państwa (koalicji) dla celów wojny
- **Strategia **obronna (obronności)**** – sposób użycia zasobów państwa dla zapobiegania i rozstrzygania konfliktów i kryzysów polityczno-militarnych
- **Strategia **bezpieczeństwa**** – sposób użycia zasobów danego podmiotu dla zapobiegania i rozstrzygania wszelkich konfliktów (kryzysów)

Klasyki teorii strategii

- **Sun Tzu – „psycholog” wojny, lis wojny, strategia pozasiloowych rozstrzygnięć, strategia informacji**
- **Tukidydes – „polityk” wojny, wojna w stosunkach międzynarodowych**
- **Clausewitz – filozof i „fizyk” wojny, strategia masy, energii**
- **Jomini – „matematyk” wojny**
- **Ludendorff – strategia wojny totalnej**
- **Liddell Hart – neo- Sun-Tzu, judo, wytrącenie z równowagi, działania pośrednie**
- **Beaufre, Brodie – teoretycy odstraszania nuklearnego i kompleksowego podejścia (comprehensive approach)**

Klasycy praktyki strategicznej

- **Militiades – Maraton (siła miejsca)**
- **Epaminondas – Leuktry, Mantinea (tworzenie siły)**
- **Aleksander Macedoński (operacje połączone)**
- **Hannibal – Kanny (manewr okrążenia)**
- **Cezar (kampanie)**
- **Napoleon (mistrz manewru: dziel i bij)**

Podsumowanie

**Bezpieczeństwo, w tym obronność,
to nieustanny, dynamiczny proces;
to nie stan uzyskany raz na długi
czas.**

**Dlatego dobra polityka
bezpieczeństwa, w tym obronna,
musi być oparta na ciągłości i
przewidywaniu.**

POLSKA JAKO PODMIOT BEZPIECZEŃSYWA

Geostrategiczne położenie Polski

Morze Bałtyckie

WSCHÓD

ZACHÓD

Początki: Polska Piastów
Mocarstwo: Polska Jagiellonów
Upadek i rozbiory
Polska międzywojenna
Ubezłasnowolnienie w UW
Samodzielność lat 90.
Polska w NATO i UE

Sudety

Karpaty

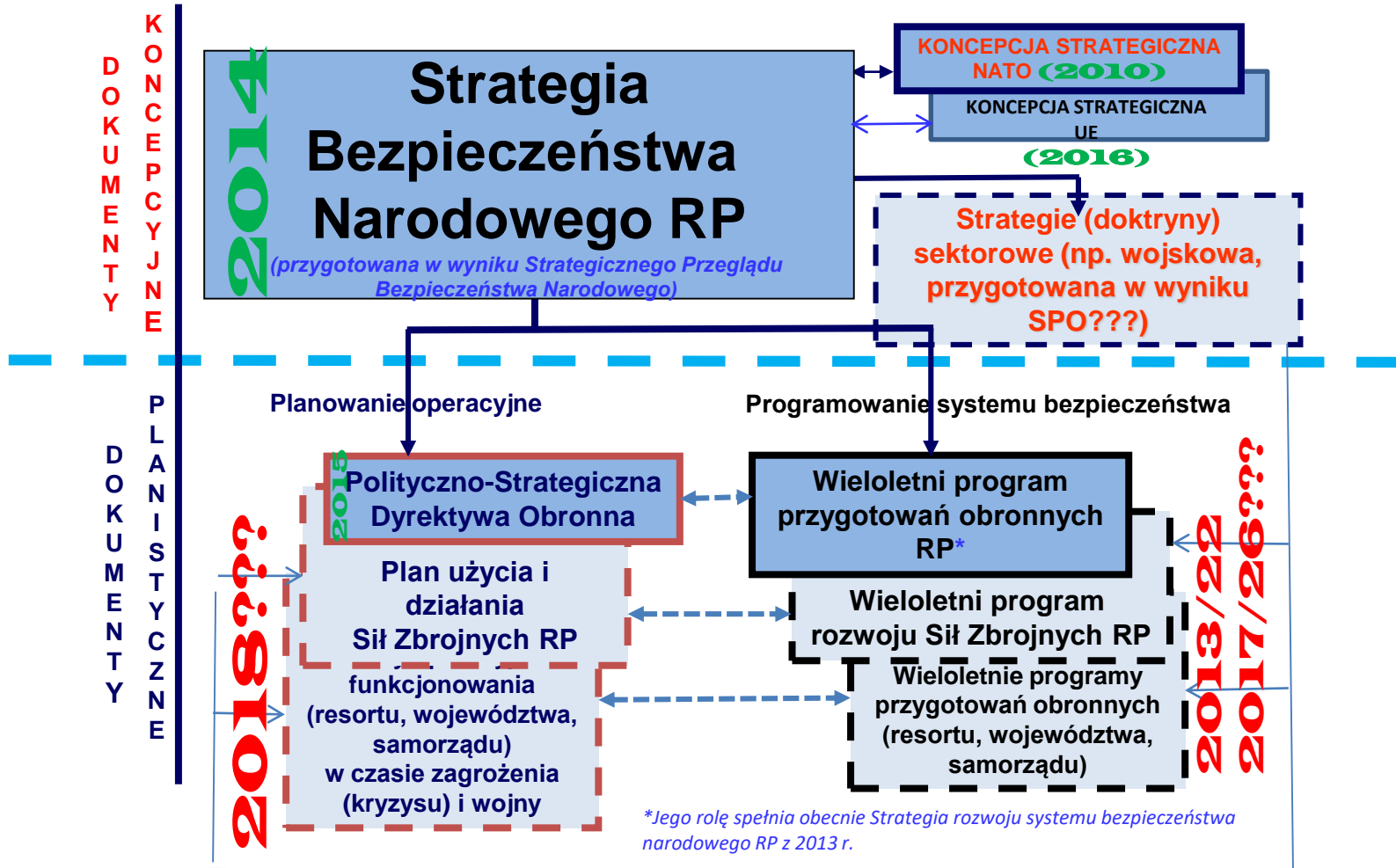
HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEJ STRATEGII

- **Polska Piastów – obrona na Zachodzie swoboda na Wschodzie**
- **Polska Jagiellonów - mocarstwo**
- **Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej**
- **Polska międzywojenna – równy dystans między Berlinem i Moskwą**
- **Polska w UW – ubezwłasnowolnienie strategiczne**
- **Samodzielność strategiczna lat 90.**
- **Polska w NATO i UE**

PODSTAWY KONCEPCYJNE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

DOKUMENTY STRATEGICZNE

Cykl (procedura) strategiczny

- **Zdefiniowanie interesów i celów strategicznych**
- **Ocena środowiska strategicznego**
- **Sformułowanie operacyjnej koncepcji strategicznej**
- **Sformułowanie preparacyjnej koncepcji strategicznej (przygotowania, w tym transformacji zasobów strategicznych - systemu bezpieczeństwa)**

INTERESY NARODOWE I CELE STRATEGICZNE

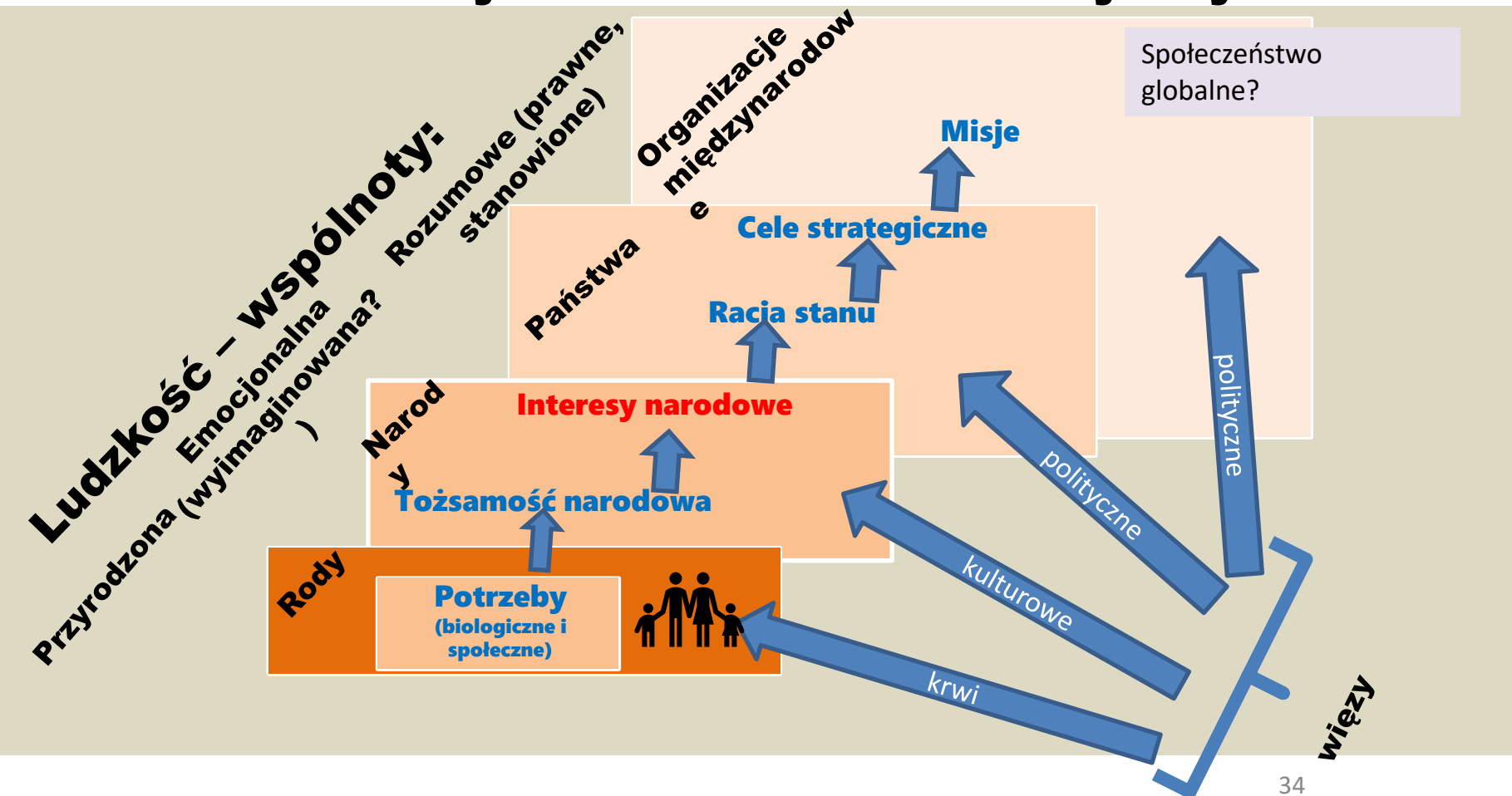
POJĘCIE INTERESÓW PODMIOTU BEZPIECZEŃSTWA

Interesy podmiotu bezpieczeństwa – to zsyntetyzowane oczekiwania podmiotu wobec otoczenia wynikające i kształtowane przez jego tożsamość, wyznawane wartości, historyczny dorobek, tradycje, bieżące potrzeby oraz dążenia i aspiracje przyszłościowe.

Można wyróżnić interesy żywotne (dotyczące istnienia podmiotu: *być albo nie być?*) i pożądanane (związane z jakością owego istnienia, trwania: *jak być?*).

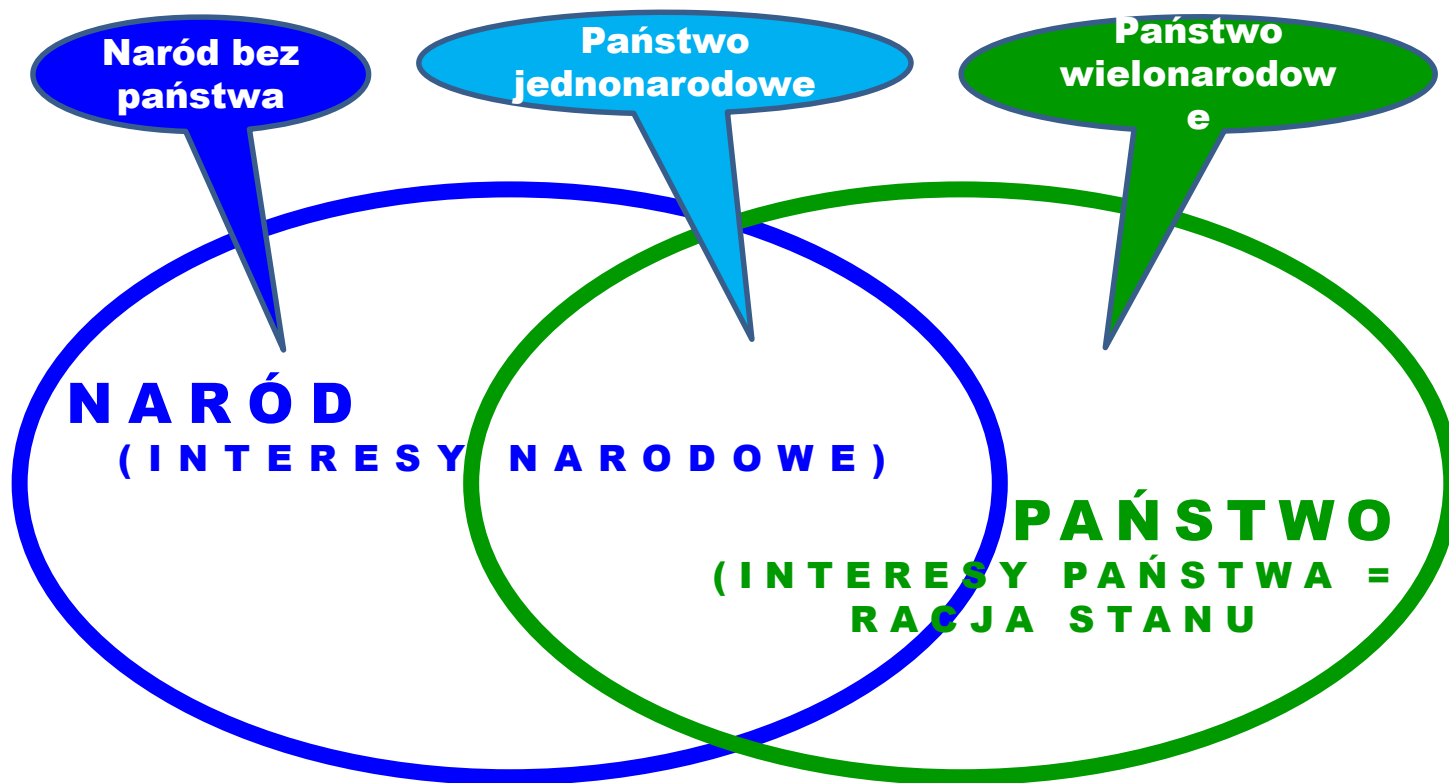
Wg (MINI)SŁOWNIK BBN: Propozycje nowych terminów z dziedziny bezpieczeństwa, <https://www.bbn.gov.pl/pl/bezpieczenstwo-narodowe/minislownik-bbn-propozy/6035>, MINISLOWNIK-BBN-Propozycje-nowych-terminow-z-dziedziny-bezpieczenstwa.html

Interesy narodowe na tle historycznym

34

Interesy narodowe w kontekście narodu i państwa

Podstawy (determinanty) interesów narodowych

- **Własne doświadczenie historyczne: tożsamość narodowa, tradycje,**
- **Przynależność do cywilizacji zachodniej: wyznawane wartości, ustrój konstytucyjny państwa,**
- **Położenie geostrategiczne: potrzeby (wyzwania, zagrożenia) bezpieczeństwa,**
- **Potencjał strategiczny: aspiracje, dążenia a możliwości i ograniczenia**

Określanie interesów w dziedzinie bezpieczeństwa

- **Metoda agregacji: synteza szczegółowych wniosków z diagnozy państwa jako podmiotu bezpieczeństwa (historia, wartości, położenie, potencjał...)**
- **Metoda dezagregacji: analiza konstytucyjnych interesów narodowych pod kątem potrzeb bezpieczeństwa**

KONSTYTUCYJNE (art. 5.) INTERESY NARODOWE

Rzeczpospolita Polska

- strzeże **niepodległości i nienaruszalności** swojego terytorium,
- zapewnia **wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli**,
- strzeże **dziedzictwa narodowego**
- oraz zapewnia **ochronę środowiska**, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Konstytucja jako podstawa definiowania interesów narodowych

Konstytucja

art. 5.:

- **PAŃSTWO** [*niepodległość, nienaruszalność terytorium*],
- **OBYWATEL** [*wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli*],
- **POTENCJAŁ NIEMATERIALNY** [*dziedzictwo, kultura*],
- **POTENCJAŁ MATERIALNY** [*gospodarka, środowisko*].

Interesy w dziedzinie bezpieczeństwa:

- **własny potencjał**
- **silne sojusze**
- **wolności i obowiązki obywatela**
- **ochrona obywatela i ludności**
- **bezpieczny rozwój społeczno-gospodarczy**
- **społeczno-gospodarcze wsparcie bezpieczeństwa**

Cele: operacyjne i preparacyjne

Cele strategiczne

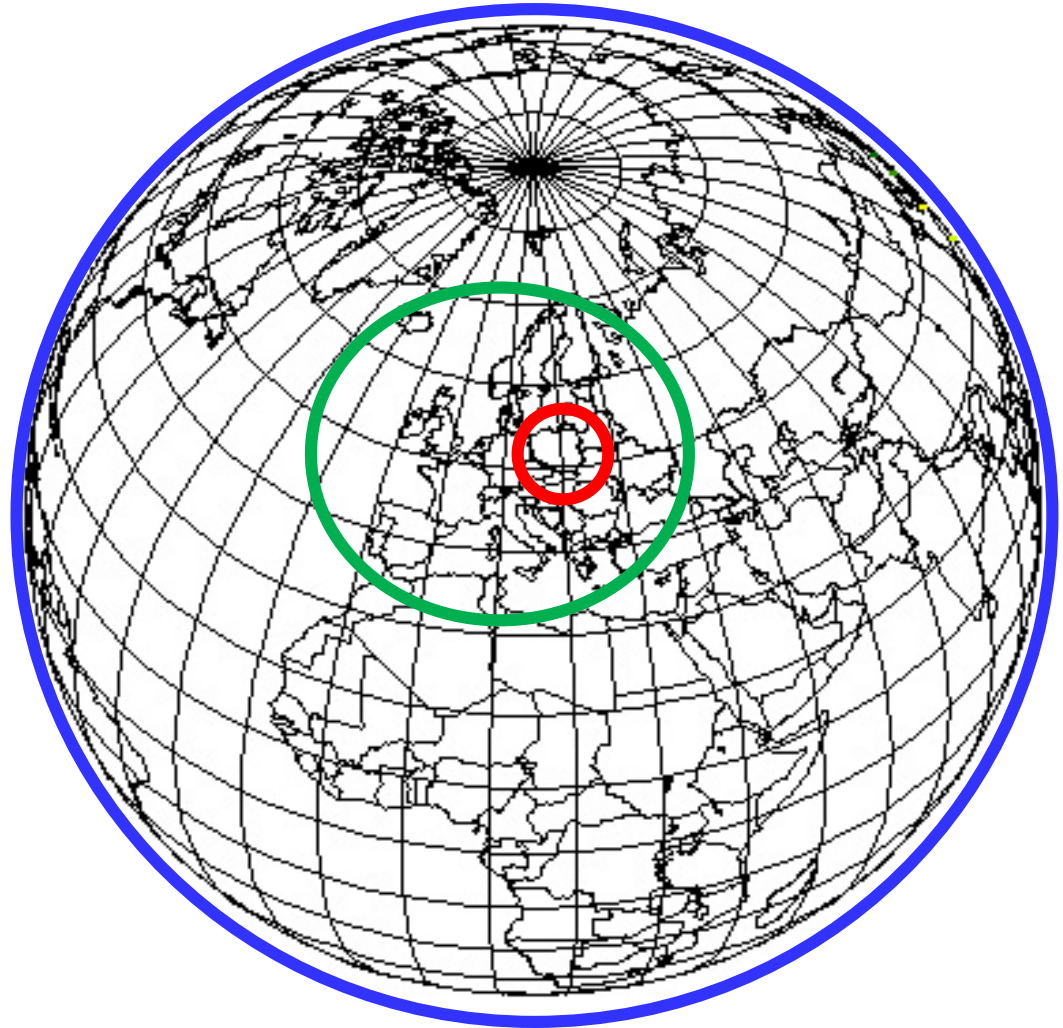
- **Cele strategiczne w dziedzinie bezpieczeństwa - to zoperacjonalizowane interesy i misje (określone stosownie do danych warunków, ujęte w określonym czasie i miejscu, z uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych potrzeb i możliwości)**
- **Cele operacyjne i preparacyjne – elementy celu strategicznego; dotyczą konkretnego działania i przygotowania**

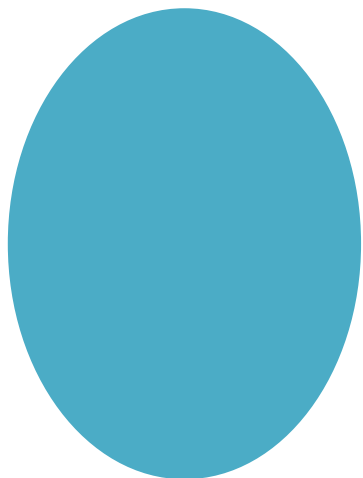

Środowisko bezpieczeństwa: Wymiary

- **Globalne**
- **Regionalne**
- **Krajowe**

WYMIAR GLOBALNY

Współczesne środowisko bezpieczeństwa

- **Globalizacja**
- **Rewolucja informacyjna**
- **Asymetryzacja polityczna
(rozpad świata
dwubiegunowego, ścieranie
się cywilizacji)**
- **Hybrydowość zagrożeń
(koniec ery pozimnowojennej)**

Synteza pozimnowojennych zmian środowiska bezpieczeństwa

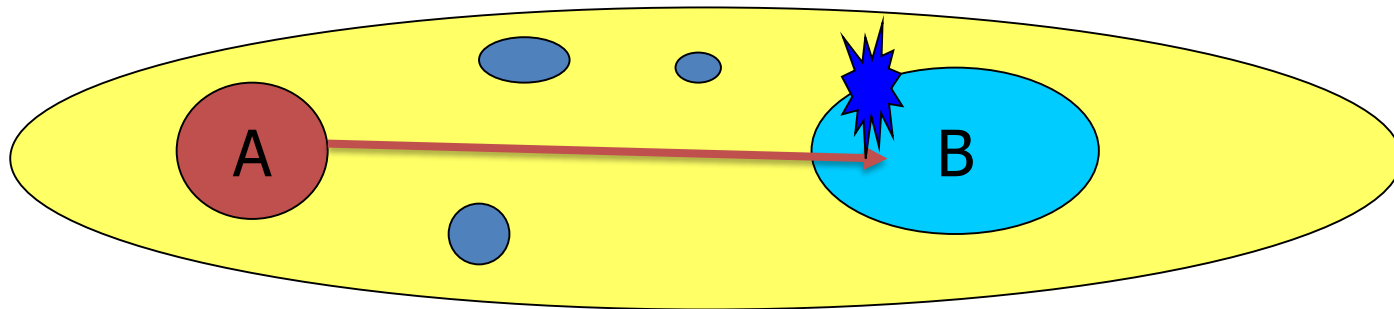
- **Globalizacja i rewolucja informacyjna - środowisko GLOBINFO** – zglobalizowane i uinformacyjnione, **sieciowe**
- **Rewolucja polityczna – asymetryzacja środowiska** - rozpad symetrycznego świata dwubiegunowego i erupcja asymetrycznych relacji bezpieczeństwa nuklearnego i konwencjonalnego
- **Rewolucja strukturalna - podmioty niepaństwowe, państwa problemowe (zbójce i upadłe), mocarstwa „wschodzące”**

ZAGROŻENIA TRANSNARODOWE (niepaństwowe)

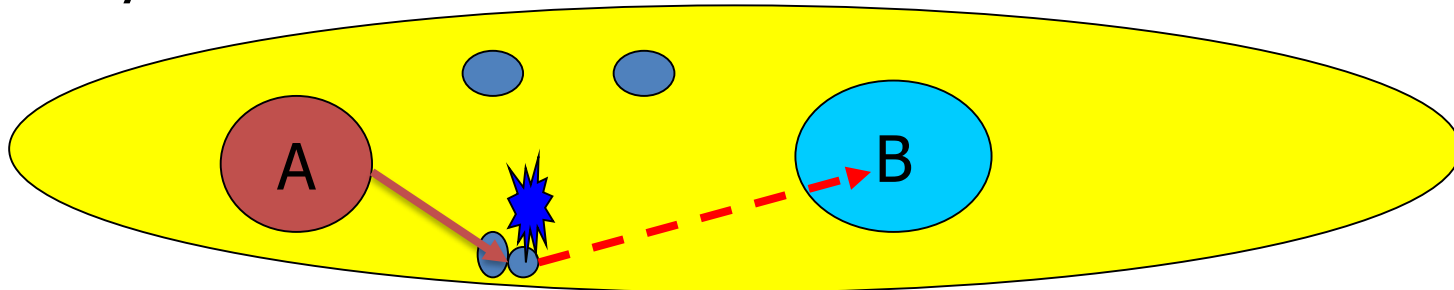
Istota terroryzmu
Celowe (*świadomie zamierzone*) i spektakularne atakowanie niewinnych, postronnych osób dla pośredniego (asymetrycznego, poprzez opinię publiczną) oddziaływania na przeciwnika politycznego lub ideologicznego

Istota terroryzmu

Walka – atakowanie przeciwnika

Terroryzm – atakowanie otoczenia

Nowa jakość terroryzmu

- **globalizacja i uinformacyjnienie – globalna sieć terrorystyczna**
- **prolifерacja fundamentalizmu i radykalizmu – terroryzm islamski, dżihadyzm?**
- **taktyka terroryzmu samobójczego**
- **terroryzm masowego rażenia: superterroryzm**
- **globalna sieć terrorystyczna – nowe, asymetryczne mocarstwo światowe ery informacyjnej?**

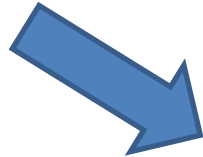

Wymiary asymetryczności terroryzmu globalnego

Wymiary asymetryczności	Zasady współczesnego terroryzmu	Zasady działania świata zachodniego
Humanistyczny	Kierowanie się emocjami, złością, buntem, spontanicznością	Kierowanie się rozumem, pragmatyzm, otwartość na innych
Ideowy	Człowiek niczym, idea (wiara, religia...) wszystkim; radykalizm i fundamentalizm	Człowiek wszystkim, liberalizm, demokracja, wolności, prawa człowieka, gospodarka wolnorynkowa
Prawny	Terroryzm abstrahuje od prawa, atakowanie cywili	Wszystko, także wojna (walka), regulowane prawem, zakaz atakowania cywili
Strategiczny	Strategia maksymalizowania strat, ataki samobójcze	Strategia minimalizowania strat, nie tylko własnych, ale i po stronie przeciwnika (użycie broni precyzyjnej, dronów...)
Organizacyjny	Sięciowość, dowolność, rozproszoność	Hierarchiczność, schematyczność, zwartość...
Instrumentalny	Środki proste, powszechne	Środki wyspecjalizowane, zaawansowane technologicznie

Inne zagrożenia transnarodowe

- **Cyberzagrożenia: ataki na Estonię, Gruzję, starcia Chiny-USA**
- **Zagrożenia infrastrukturalne**
- **Zagrożenia energetyczne**
- **Kryzysy finansowe**
- **...**

Ruchy antyglobalistyczne

- **Anarchizm**
- **Radykalna lewica –
przeciw bogatym,
populizm**
- **Radykalna prawica -
neofaszyzm**

KLASYCZNE ZAGROŻENIA MIĘDZYPAŃSTWOWE

MIĘDZYPAŃSTWOWE KONFLIKTY GLOBALNE

- **Prawdopodobieństwo?**
- **USA – Rosja?**
- **USA – Chiny?**
  - (PUŁAPKA Tukidydesa?)
- **Chiny – Rosja?**
- **Chiny - Indie?**
- **Indie – Pakistan?**
- **UE/NATO – Rosja?**

REALNE KONFLIKTY

- **Półwysep Koreański – kryzys nuklearny**
- **Bliski i Środkowy Wschód:**
  - **Konflikt palestyńsko-izraelski + Iran – Izrael**
  - **Syria**
  - **Afganistan, Irak**

WYMIAR REGIONALNY

ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

Wyzwania transatlantyckie:
niepewność co do USA?
Azja: Chiny, Korea Płn.

Wyzwania wewnętrzneuropejskie
(kryzys integracji, migracje, terroryzm wewnętrzneuropejski?)

Obszar euroatlantycki

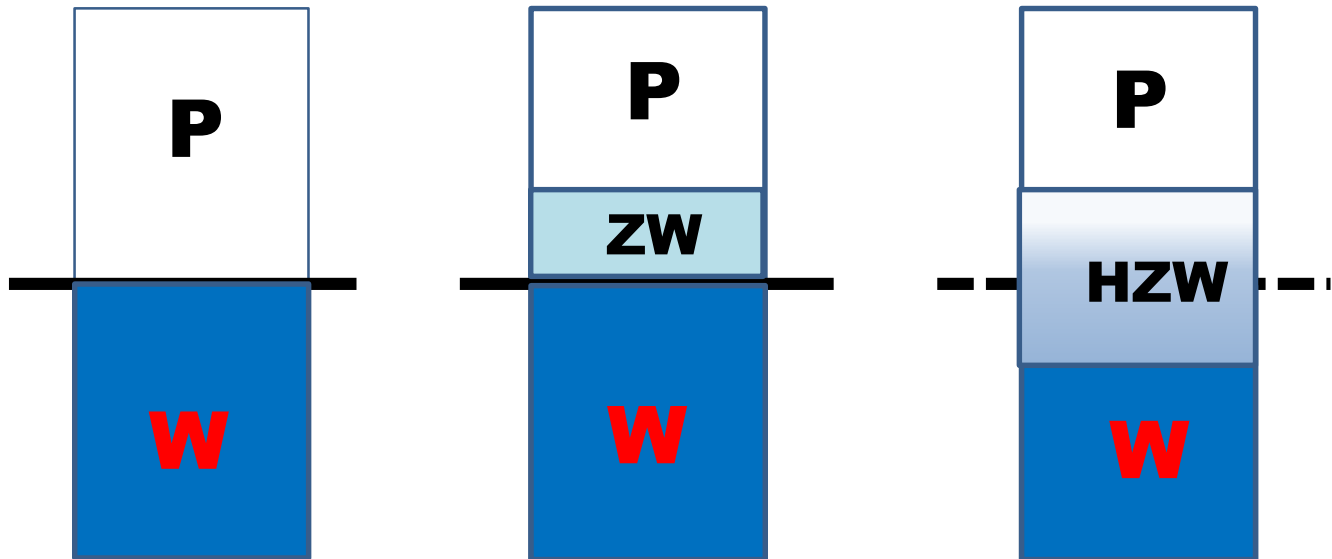

Kryzys na Bliskim Wschodzie i Afryce
(ISIL, migracje. Brak strategii. Interwencja Rosji, Turcja?)

Kryzys w Europie Wschodniej:
(neoimperialny zwrot strategiczny Rosji, rewizjonizm jako cel i konfrontacja polityczna jako metoda. To nowa jakość: kończy pozimnowojenną erę kooperacji. Wojna hybrydowa, agresja poniżej progu wojny)

Pokój (P), wojna (W), zimna wojna (ZW) i hybrydowa zimna wojna (HZW)

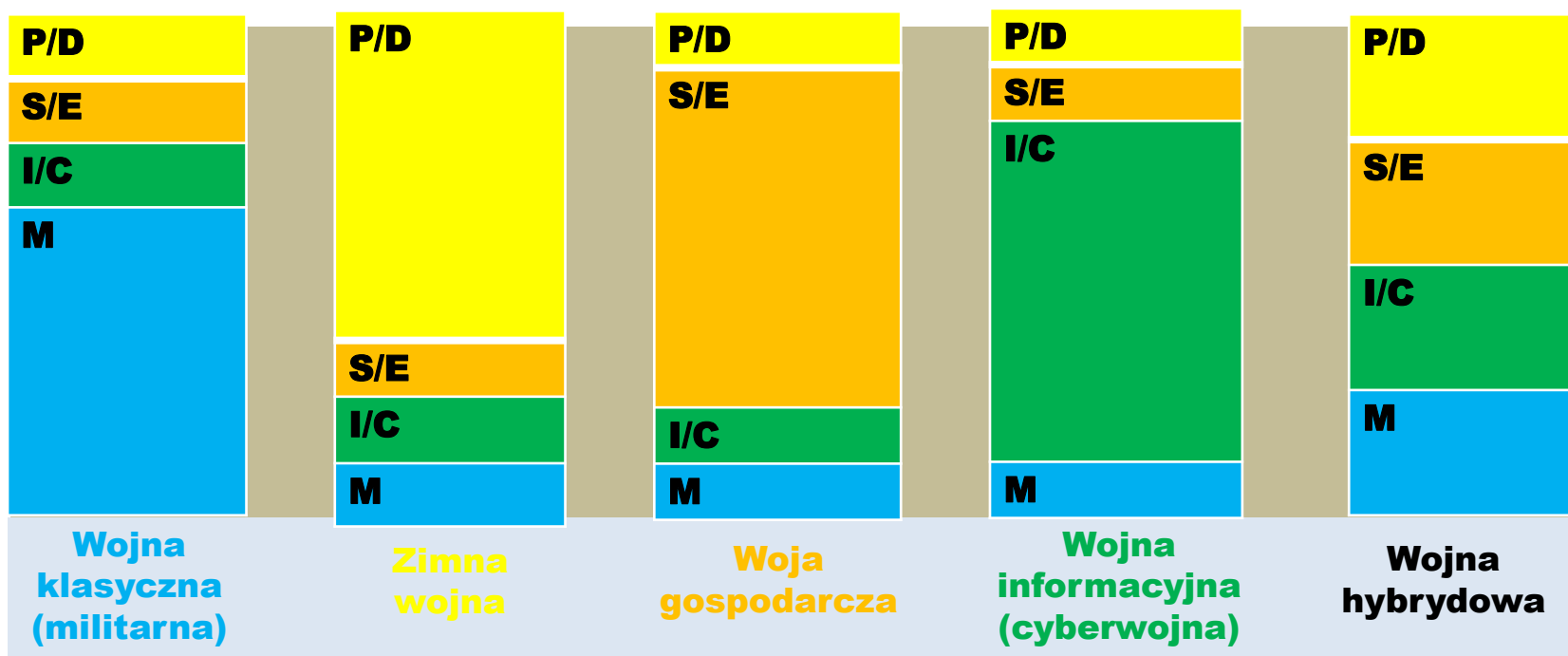
Do XX wieku

XX wiek

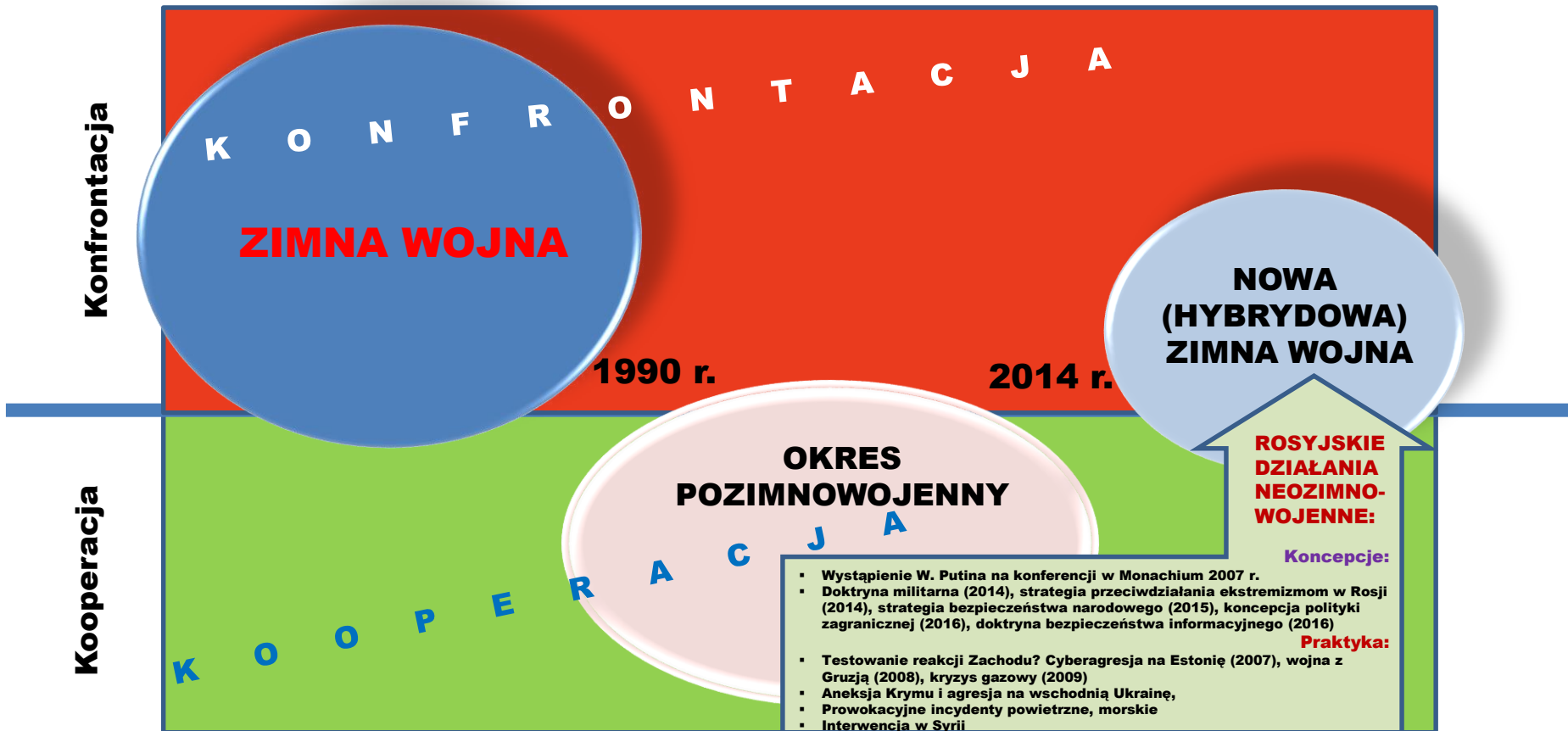
**XXI wiek
(„przezroczysta” granica między
pokojem i wojną)**

Rodzaje wojen w zależności od dominującego w niej typu przemocy

Rodzaje przemocy w międzynarodowych stosunkach bezpieczeństwa: polityczno-dyplomatyczna (P/D), społeczno-ekonomiczna (S/E), informacyjno-cyberprzestrzenna (I/C), militarna (M)

Od zimnej wojny do... nowej zimnej wojny

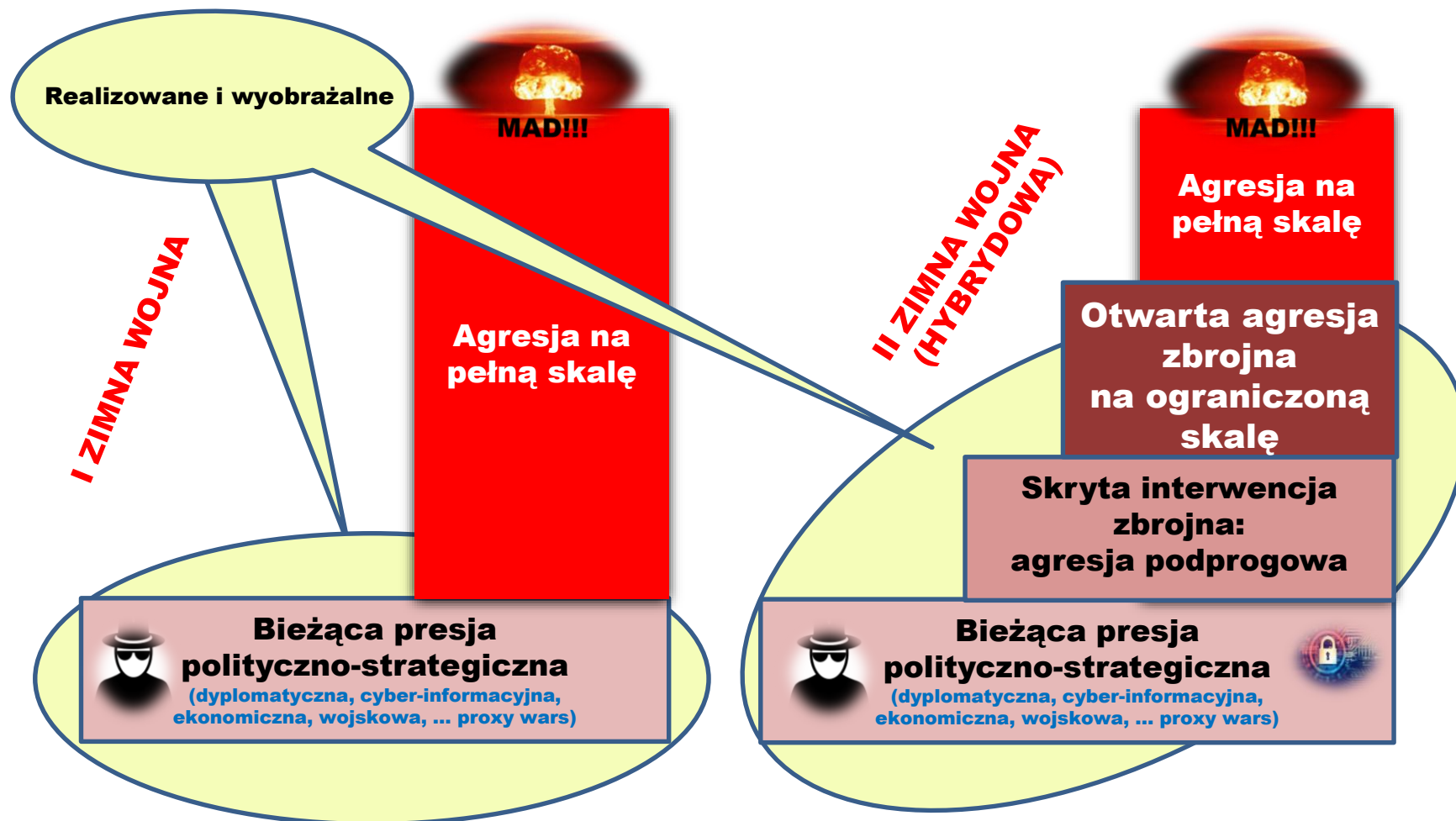

ISTOTA ZMIANY STRATEGICZNEJ

- Nastąpiła **systemowa zmiana strategiczna**. Aneksja **Krymu** i interwencja zbrojna w **Donbasie** zakończyła okres pozimnowojenny w stosunkach bezpieczeństwa między Rosją i Zachodem
- Wojna zastępcza (proxy war) między Rosją i Zachodem w **Syrii** rozpoczęła praktycznie (zapowiadany werbalnie przez Rosję od dekady) okres konfrontacji politycznej w celu rewizji pozimnowojennego ładu międzynarodowego
- W rezultacie rewizjonistycznej (co do celów) i konfrontacyjnej (co do metod) polityki Rosji wobec Zachodu znaleźliśmy się w okresie nowej, z uwagi na jej treść – **hybrydowej zimnej wojny**

ZAGROŻENIA WOJENNE W WARUNKACH HYBRYDOWEJ ZIMNEJ WOJNY

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku między Rosją i Zachodem: stopnie eskalacji

Doktryna presji polityczno-strategicznej

- Presja polityczno-strategiczna:
  - Coercive diplomacy
  - Operacje szpiegowskie
  - Dywersja informacyjna, w tym cyberdywersja
  - Sankcje ekonomiczne
  - Dyslokacja i modernizacja SZ
  - Manewry wojskowe
  - Prowokacyjne incydenty wojskowe
  - Proxy wars **(SYRIA!!!)**

Doktryna skrytej interwencji/agresji podprogowej

- **Skryta interwencja/agresja podprogowa:**
  - **Uruchamianie/wykorzystywanie wewnętrznych sił antypaństwowych przez służby specjalne**
  - **Operacje cyberdywersji**
  - **Skryte (pod przykryciem) użycie wojsk specjalnych/specnazu**
  - **Ośłona interwencji szantażem otwartego konfliktu zbrojnego („**kułak konwencjonalny**” - duże zgrupowanie wojsk rozwinięte np. w ramach **ćwiczeń typu ZAPAD** w pobliżu granic NATO)**
  - **Uwaga: sytuacja trudnokonsensusowa w NATO/UE**

Doktryna agresji ograniczonej

- **Agresja otwarta – ograniczona:**
  - **Przejście od agresji skrytej do otwartej**
  - **Selektywne uderzenia raketowo-lotnicze**
  - **Błyskawiczna operacja aterytorialna (rajd, operacja desantowa)**
  - **Agresja terytorialna o ograniczonym rozmachu (celach, skali, terytorium...)**
  - **„Parasol” taktycznej broni jądrowej (doktryna deeskalacji nuklearnej i ... ostrzegawcze uderzenie jądrowe)**

Wojna na pełną skalę

MAD!!!

- Agresja na pełną skalę
  - Wariant bardzo mało prawdopodobny – jak w czasie I zimnej wojny
  - Wyrwanie się spod kontroli agresji ograniczonej
  - Błąd ludzki/technologiczny
  - Cyberdywersja strony trzeciej w systemie kierowania bronią raketowo-nuklearną
  - **MAD: Mutual Assured Destruction (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia) – jako bezpiecznik**

RODZAJE ZAGROŻEŃ WOJENNYCH W WARUNKACH HYBRYDOWEJ ZIMNEJ WOJNY – *główna treść konfliktu*

Konfrontacja neozimnowojenna

Rodzaj i skala przemocy

Progi agresji

Rodzaje konfliktu

Główna treść konfliktu

Presja
Agresja
Agressja

Wojna

Kryzys

Reagowanie kryzysowe

Na pełną skalę

Ograniczona

Skryta

Na pełną skalę

Ograniczona

Skryta

ZAGŁADA TOTALNA

ODSTRASZANIE NUKLEARNE

Kontrola eskalacji

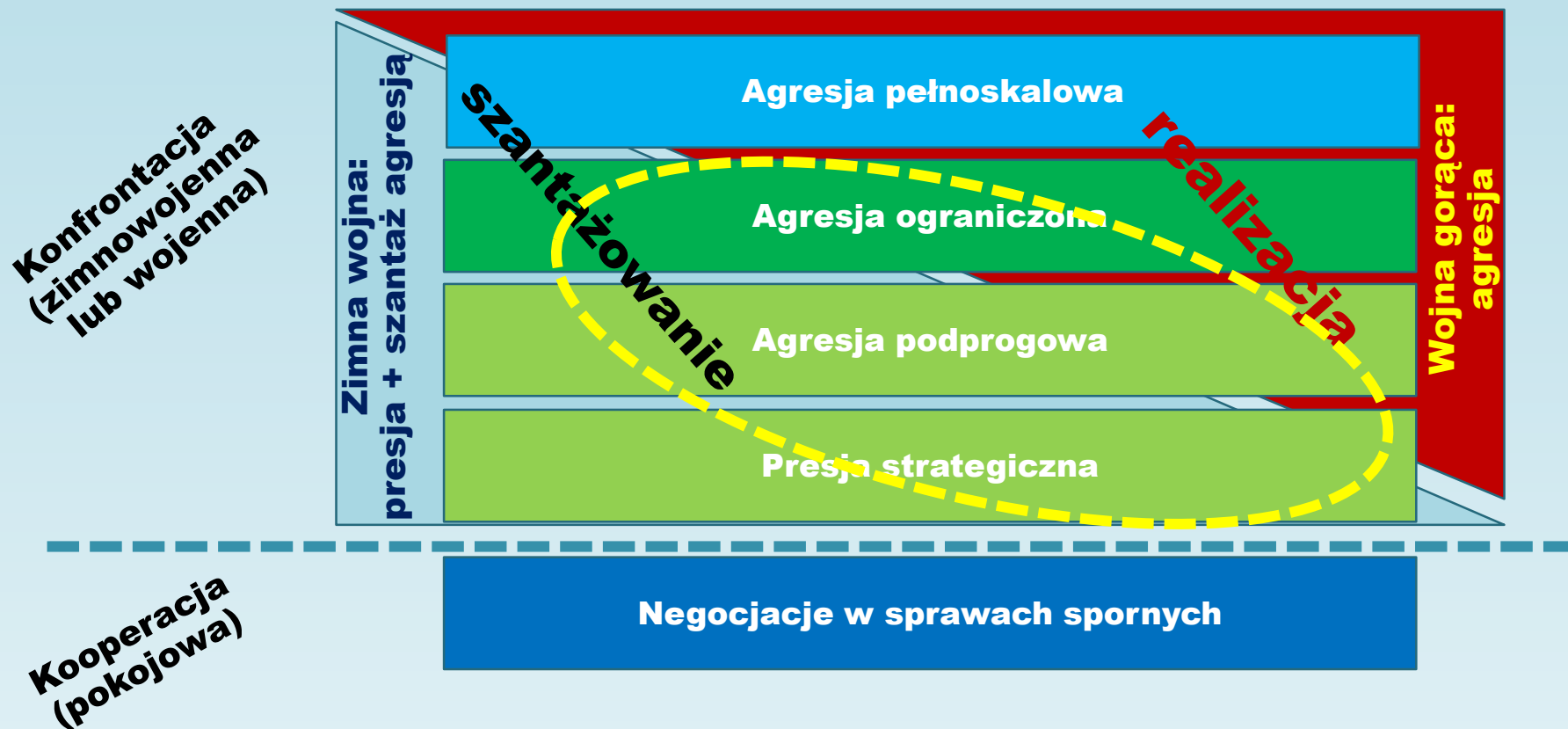
ODSTRASZANIE KONWENCJONALNE

- Wojna na pełną skalę*
- Bardzo **mala prawdopodobna**. Bezpiecznikiem jest nuklearna zasada MAD (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia)
  - Nie można jej jednak zupełnie wykluczyć: może być następstwem niekontrolowanej eskalacji („wymknienia się spod kontroli”) wojny ograniczonej, dywersji cybernetycznej „strony trzeciej” w systemach kierowania bronią jądrową, awarii technicznej lub błędu ludzkiego
- Agresja ograniczona**
- **wszystkie elementy agresji podprogowej oraz plus: otwarta agresja zbrojna o deklarowanych celach ograniczonych „parasol” w postaci szantażu użyciem taktycznej broni jądrowej (doktryna „deeskalacji nuklearnej”)**
- Agresja poniżej progu wojny**
- **wszystkie elementy presji oraz plus:**
  - **operacje specjalne, dywersja, prowokacje zbrojne...**
- Presja polityczno-militarna*
- Agresywna dyplomacja (coercive diplomacy)
  - Wojna informacyjna – dezinformacja, propaganda, media, media społecznościowe ...
  - Cyberkonfrontacje – cyberdywersja, groźba cyberwojny
  - Szantaż ekonomiczny (np. energetyczny, sankcje)
  - Manewry wojskowe
  - Prowokacyjne incydenty wojskowe
  - Wojny zastępcze (proxy wars)

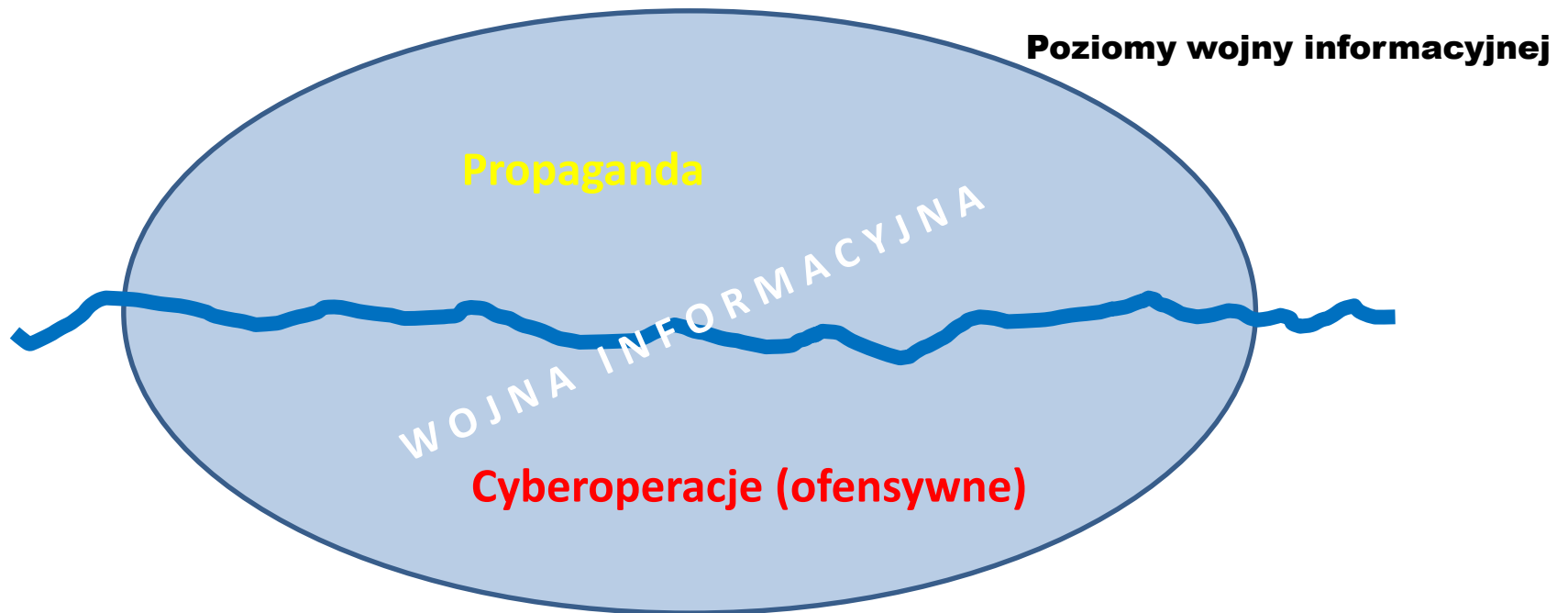
Reagowanie kryzysowe

Podsumowanie: obszar hybrydowych form przemocy

Nowa jakość środowiska bezpieczeństwa: hybrydowa zimna wojna

- **Koniec ery pozimnowojennej**
- **Presja: informacyjna/ekonomiczna**

- **Agresja poniżej progu otwartej wojny**

Konflikty regionalne: Europa

- **Bałkany – kryzysy przytłumione, czuwać (Kosowo, BiH)**
- **Konflikt rosyjsko-ukraiński**
- **Kaukaz:**
  - **Rosja – interesy i strategia;**
  - **Gruzja – aspiracje zachodnie i problemy wewnętrzne;**
  - **Armenia – Azerbejdżan/Górny Karabach**

Terroryzm wewnętrzny europejski

- **Źródła i przyczyny odnowienia się**
  - **Nieudane multi-kulti**
  - **Radykalizacja i fundamentalizm w enklawach**
    - **„Samotne wilki”**
- **Zwalczanie**
  - **W ramach UE**
- **Zagrożenia dla Polski**

Scenariusze neozimnowojenne w relacjach NATO - Rosja

- **Scenariusz stabilizacyjny**
  - **ustanowienie i wdrożenie mechanizmów konfrontacji strategicznej adekwatnych do warunków nowej zimnej wojny**
- **Scenariusz destabilizacyjny**
  - **brak skutecznej odpowiedzi Zachodu (NATO, UE) na neozimnowojenną doktrynę i praktykę Rosji**

Scenariusze dla UE

- **Scenariusz **integracyjny** (zmierzanie do Europejskiej Unii Bezpieczeństwa i Obrony)**
  - **kooperatywne bezpieczeństwo**
  - **wzajemne bezpieczeństwo**
  - **wspólnota bezpieczeństwa**
- **Scenariusz **dezintegracyjny** (bezpieczeństwo UE „różnych prędkości”)**
  - **niezrównoważone (zintegrowane i zdezintegrowane) bezpieczeństwo**
  - **załamanie się europejskiego systemu bezpieczeństwa**

Scenariusze dla Europy Środkowo-Wschodniej

- **Scenariusz „tarczy, przedmurza” neozimnowojennego**
  - następstwo zaostrzenia się nowej zimnej wojny
- **Scenariusz „szarej strefy” bezpieczeństwa**
  - następstwo zwycięstwa populizmu i izolacjonizmu w EŚW
- **Scenariusz „Jałty II”**
  - następstwo porozumienia USA z Rosją o nowym podziale wpływów w Europie

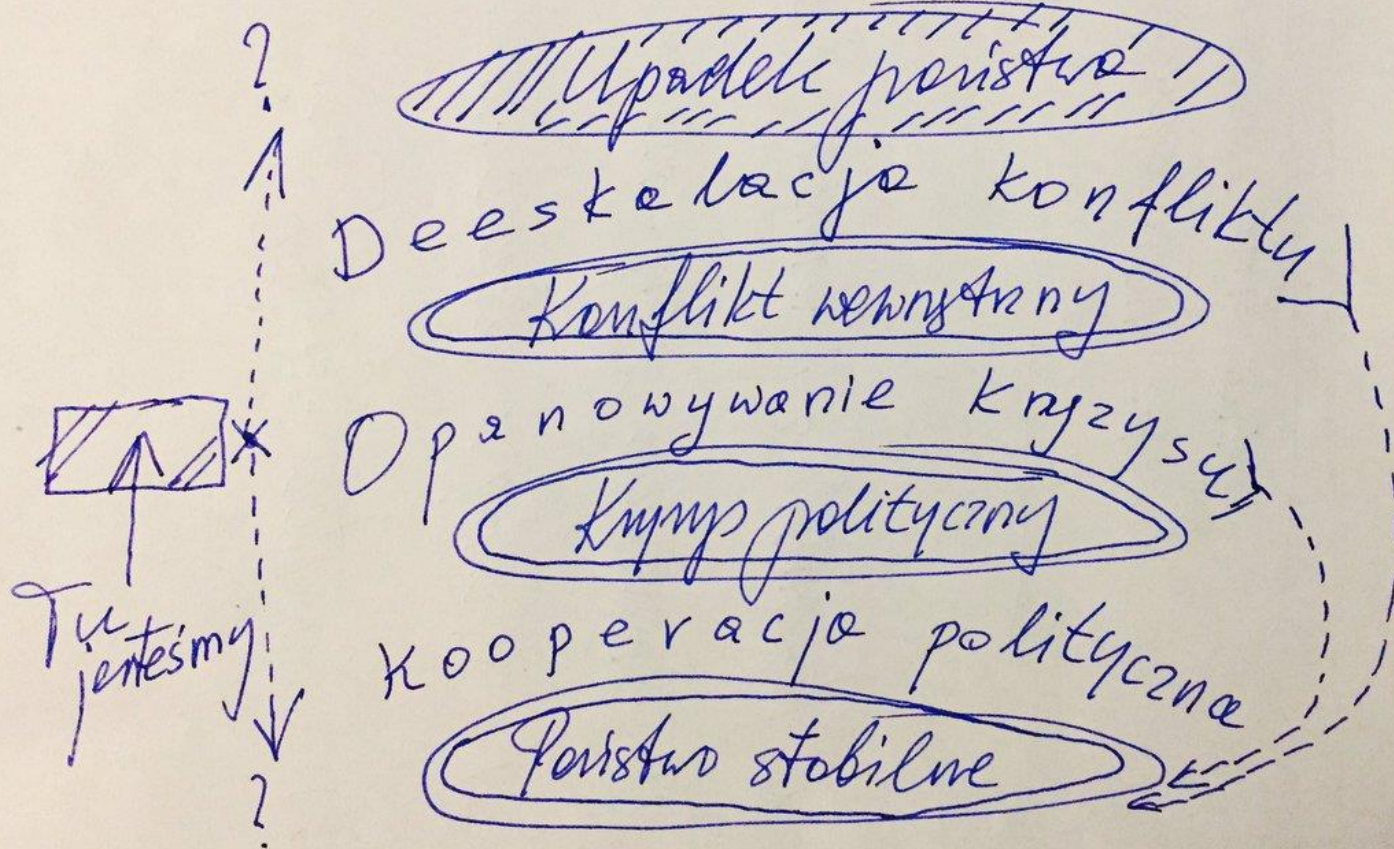

WYMIAR WEWNĘTRZNY

KRAJOWE RYZYKA: zerwanie ciągłości strategicznej

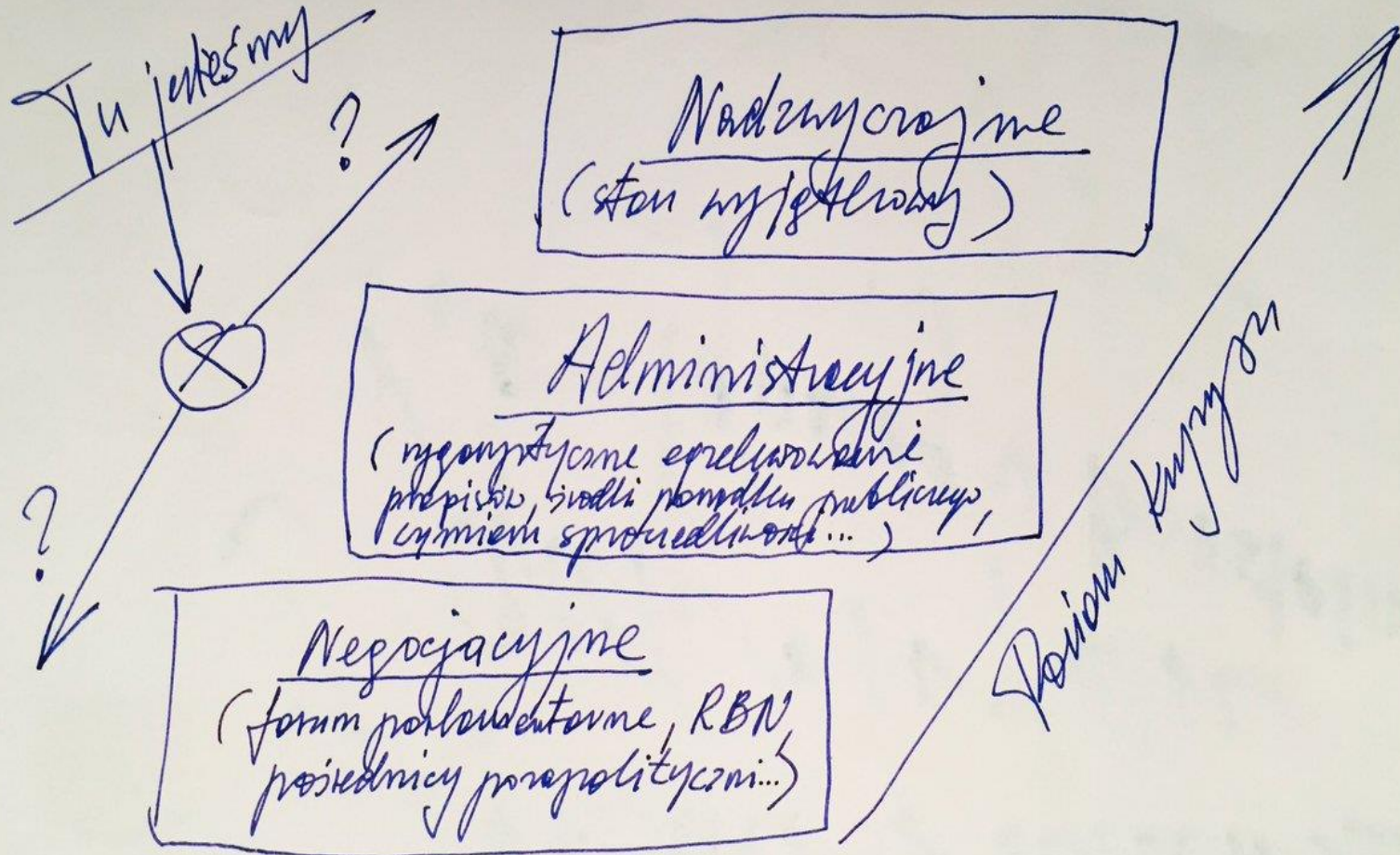
- **Zatrzymanie cyklu planowania i szkolenia operacyjno-strategicznego:**
  - **wdrożenie PSDO: plany operacyjne, ćwiczenie KRAJ-15/16 ...**
- **Chaos w programowaniu rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego:**
  - **programy pozamilitarne, Program Rozwoju SZ 2017-26, 3.fala modernizacji SZ, kontrowersyjna OT, NSR, szkolnictwo ...**
- **Zaniechanie uruchomienia nowego cyklu strategicznego**
  - **SPBN, doktryna info-bezpieczeństwa, odporność strategiczna...**
- **Zakłócenie współpracy międzynarodowej:**
  - **konflikty z sojusznikami, podważenie wiarygodności ...**

Matryca bezpieczeństwa wewnętrznego państwa

Instrumenty negocjacji kryzysowej

SYNTEZA: od I do II (nowej, hybrydowej) ZIMNEJ WOJNY

*W czasach konfrontacji zimnowojennej XX w. (I światowa zimna wojna) główną rolę odgrywało zagrożenie globalną wojną nuklearną

*Okres pozimnowojenny – to przede wszystkim próby Zachodu budowania kooperatywnego systemu bezpieczeństwa wspólnie z Rosją

*Po rosyjskiej aneksji Krymu i interwencji na wschodniej Ukrainie zakończyła się era pozimnowojenna w stosunkach bezpieczeństwa Rosja-Zachód

*Rozpoczęła się nowa zimna wojna – czyli ponowna konfrontacja polityczna między Rosją i Zachodem z groźbą użycia środków przemocy zbrojnej (włącznie z bronią nuklearną) w tle, ale już z bardziej zróżnicowanymi i ograniczonymi formami tych zagrożeń

* Druga (nowa, hybrydowa) zimna wojna w relacjach Rosji z Zachodem charakteryzuje się bardziej niż ta z XX wieku zróżnicowanymi zagrożeniami wojennymi

*Presja neozimnowojenna wzbogacona została przede wszystkim o działania w cyberprzestrzeni

*Szczególnie niebezpieczna w warunkach hybrydowej zimnej wojny jest groźba agresji skrytej (podprogowej), stwarzającej sytuacje trudnokonsensusowe dla NATO/UE oraz agresji ograniczonej, pod parasolem rosyjskiej doktryny tzw. „deeskalacji nuklearnej” przy pomocy taktycznej broni jądrowej

*Znalezienie odpowiedzi na te zwłaszcza zagrożenia jest warunkiem skuteczności NATO/UE oraz stabilności stosunków bezpieczeństwa w relacjach Rosja-Zachód

WOJNA NIE JEST TYLKO PO TO, ABY JĄ PROWADZIĆ. MOŻE BYĆ TAKŻE I JEST (jej groźba!) INSTRUMENTEM ZIMNOWOJENNEJ KONFRONTACJI POLITYCZNEJ: mogą służyć i służą do straszenia/odstraszenia, szantażu/deszantażu

Dziękuję😊

Wspierasz
też na:
www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)